

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A hirdetőhivatalban átvéve.
Egy évre 10 h.
Hogyedévre 4 -
Helyben kézhez hordva.
Egy évre 20 kor.
Hogyedévre 5 -
Vátskve postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Hogyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétévi és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és hirdetőhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratot vissza-
adására vagy megőrzésére sem
vállalkozik.

Előfizetési és hirdetések a hirdető-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 3. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1916 január 5.

A magyar gazdák és a vámpolitika.

Budapesten nemrég nagygyűlést tartottak a kereskedelmi szervezetek és a szocialisták. Az alatt az üregy alatt ültek össze, hogy a drágaság ellen fognak küzdelmet indítani, valóságban pedig nekimentek a magyar gazdaközörségnek. A támadásnak erre a célzatára gazdakörökből nyomban rámutattak, a mire a merkantill álláspontot egyszerre ketten is védelmükbe veszik.

Hegedüs Lóránt országgyűlési képviselő és a Gyosz. alelnöke a Budapesti Hirlapban foglalkozik vele, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara titkára, Vágó pedig a P. Ll.-ban vállalja magára azt a feladatot, hogy a merkantill álláspontot a magyar gazdakéval szemben kidomborítsa.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk azt, hogy a válaszok komoly hangon vannak tartva, kiérzik belőlük a törekvés az ellentétek lehető elsimítására, szóval megadják a lehetőséget arra nézve, hogy velük vitába lehessen becsátkozni. Ez a merkantillistákkal és szocialistákkal folytatott harcokban nem mindig lehetséges. A feleletek védeni igyekeznek a merkantill világot attól a vádtól, hogy a szociáldemokraták kezdésére tartott gyűlés a vámpolitikával foglalkozott volna. Csakis a drágaságról volt szó, a gazdaosztályról nem is igen beszéltek.

Ez az állítás kétségkívül igaz, de másrésztől egészen bizonyos az is, hogy azok a kommentárok, melyekkel a kedvezményező szociáldemokraták ez akció sikerét biztosítani igyekeztek s azok a cikkek, melyekben a gyűlés eredményeit s a plutokráciával való érdekközösséget ünnepezték, nem hagynak kétséget aziránt, hogy bármit beszéltek is a gyűlésen, a tulajdonképeni célzat a gazdaosztálynak, sőt a kormányának megfélemlítése volt, mint előkészítő lépés arra nézve, hogy az elkövetkező vámpolitikai tárgyalásoknál az agrárérdekek szószólói már eleve sarokba szorítottassanak.

Nem akarunk a drágasági gyűlés eredményével foglalkozni, de arra a mérészségre mégis reá kell újból mutatnunk, hogy egy igazán törpe kisebbség mily alapon követelte magának azt a jogot, hogy az összes fogyasztók érdekeit képviseli, amikor az általa javasolt rendszabályok éppen a legnagyobb fogyasztóosztály érdekei ellen írá-

nyultak s a kereskedelmi kamaráknak közel fele szintén távol maradt a mozgalomtól? Hegedüs Lóránt elismeri Darányi Ignác állításának igazságát, amely szerint évek során át a vámvédelem hasznát majdnem kizáróan az ipar élvezte, csak azt toldja hozzá, hogy a védelem elsősorban a fejlettebb Ausztriának szólt.

Ez kétségkívül igaz és rajta másként nem is igen lehet segíteni, minthogy a magyar iparosság őszinte és becsületes odaadással támogatja a magyar agrár érdekeket és ezen az uton megszerzi magának azt az erkölcsi és politikai erőt, amely nélkül céljait elérni legalább is nehéz lesz. A válaszban azonban legjelentékenyebb az, hogy a magyar merkantillisták az egyenlőség és egyenlő elbánás elvét a vámtarifában hajlandók sértetlenül fenntartani s elfogadják Darányi Ignácnak azt a tételét, hogy a vámvédelem ne legyen kisebb, mint amelyben Németország mezőgazdaságát részesíti.

Igy ha Hegedüs állításai valóra válnak, lehetővé teszik a közlekedést, sőt talán nagyon lényeges dolgokban az egyetértést. Ami bennünket aggodalommal tölthet el az, hogy a balkáni vámpolitika olyanná fejlődhetnék, mi az agrárérdeket sérti. Ezt Hegedüs Lóránt is sejtteni enged, amikor elhibázott balkáni politikáról beszél. A bűnösök persze agazdák, pedig nemrég külön tanulmányokban, melyek a könyvpiacra is kerültek, mutattuk ki azt, hogy az elhibázott balkáni politika egyáltalán nem agrár forrásokra vezethető vissza.

Ami Németországot illeti, ebben a tekintetben bizonyára nem titok a merkantill körök előtt az illetékes német nagyiparosoknak az a kijelentése, hogy ők maguk részéről a mai német agrárvédelmet letörni semmiképpen sem hajlandók. Mellette vannak a statusquonak és pedig bizonyára nemcsak azért, mert nem akarnak e sarkalatos kérdésnél az agráriusokkal harcba keveredni, hanem azért is, mert bebizonyult, hogy a nemzeti munka általános védelme Németországban az általános gazdasági virágzást és emelkedést teremtette meg. Ugyanezeket a jeleket láttuk minálunk is.

Csedálatos módon az agrárpolitika érvényesülése miatt éppen azoknak a köröknek volt a legkevesebb okuk panaszkodni, a melyek azt annak idején a leghevesebben ellenezték. De nem tartjuk sem hazafias,

sem ildomos eljárásnak, ha ma, amikor a mezőgazdák csaknem a lehetetlenséggel küzdenek, a talsó oldalról új adókkal vagy a régieknek felemelésével szitják a lappangó ellentéteket.

Ha azonban kifelé mindnyájan elismerjük az egyenlő védelem és egyenlő elbánás szükségét, akkor talán egy lépéssel továbbmenve, a sokat emlegetett intenzív fejlődés érdekében megegyezhetnénk abban is, hogy belső közgazdasági politikánkban szintén az egyenlő elbánás elve érvényesüljön.

Hasonlítsák össze azt a kamatlábat, a melyet a nagyiparosok és kereskedők hitel-igényeiket kielégíthetik, azzal, mely főleg a perifériákon például Háromszék- vagy Szatmármegyében a gazdákval szemben érvényesül, ha egy szikrája van bennünk az el nem fogult igazságszeretetnek, el kell ismernünk, hogy az egyenlőség csak jámbor óhajítás és ennek árnyékában a legkiáltóbb egyenlőtlenség az ar.

Ez fejti meg, legalább nagyrészt, hogy miért fejlődnek egyes foglalkozási ágak csaknem szédületes arányokban, míg a másik oldalon a megállásnak, sőt a hanyatlásnak el nem tagadható jeleivel találkozunk. Az udvarházak összedüléséért nem kárpótlás nekünk a bankok márványpalotái.

Ha a vámpolitikában elfogadjuk az egyenlő elbánás elvét, annál inkább kell törekednünk ennek érvényesítésére belső politikánkban. Ezt a külső államok igényei sem nem zavarják, sem nem gátolják. Ha azonban nem leszünk képesek megvalósításra, akkor hiába keresnek a magyar iparosok kárpótlást a belső piac soványaságáért akár a Balkánon, a tengerentúl. Oda kell törekednünk, hogy reájuk nézve a belső piac legyen a legjutalmazóbb, amely egyszerűs mind a legbiztosabb is és ezt elérhetjük, ha az osztó igazság és önzetlen hazafiság álláspontján állva, megadjuk minden foglalkozási ágnak azt, ami őt jogosan megilleti. Ennyit kívánunk, többet semmit, de kevesebbet már azért sem, mert ez nemcsak káros volna a mezőgazdákra, hanem lassubbá tenné a nemzeti fejlődést is, amelynek leglényegesebb része, ezt azt hisszük tagadni senki sem fogja, mégis csak a mezőgazdaság.

Vérpazarlás az orosz arcvonalon.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 4. (Hivatalos.) Keletgali-ciában a csata tovább folyik. Az ellenség tegnap Toporoucnál a besszarábiai határon nagy erővel folytatta áttörési kísérleteit. *Ép oly kudarcot vallottak*, mint az előző napokban. Az orosz támadásokat részben hozszantartó véres kézitusával mindenütt visszavertük. Különösen elkeseredettek voltak a Barance-től keletre fekvő erdőháznál a szétlőtt árkokban ember-ember ellen vívott harcok, ahol különösen a 16. gyalogezred szerzett új dicsőséget.

Épúgy mint a besszarábiai arcvonalon, *meghiúsultak azon támadások is*, amelyeket az ellenség Oknától északkeletre és az ustiepkói erődítmények ellen intézett, valamint az oroszok minden nagy szívóssággal megújított kísérlete, hogy a Bucactól északkeletre fekvő területen árkaikba benyomuljanak. *Az ellenség veszteségei* épúgy, mint előbb, *rendkívül nagyok*. Egy tizkilóméteres szakaszon arcvonalunk előtt *kétezer-háromszáz orosz holttestet számláltunk meg*. Egyes orosz zászlóaljok, amelyek 1000 emberrel indultak ütközetbe, saját jelentéseik szerint *száz-harminccal tértek vissza*. A Bucactól északkeletre a legutóbbi napokban beszállított foglyok száma felülhaladja a 800-at. A felső Ikvánál Böhm-Ermolli hadseregcsoportjának csapatai lelőtték egy orosz repülőgépet. Személyzetét, amely 2 tisztből állott, elfogtuk.

Megélénkült az olasz arcvonal.

Olasz hadszíntér. Budapest, jan. 4. (Hivatalos.) Déltirolban és a Dolomit arcvonalon ismét tüzérségi harcok voltak. Repülőink bombákat vetettek Alában, az ellenség egyik raktárára Malborgeth helységet nehéz ágyukból ismét hevesen lőtték. A flitschi medencében és a Kra területén is megmozdult az olasz tüzérség.

Doljéttől északra csapataink tegnap *rohammal elfoglaltak egy ellen-séges árkot*, amelyért azóta makacsul folyik a harc. Három olasz ellentámadást visszavertünk. A doberdói fensíkon az arcvonal egyes részein naponta kézigránát és aknaharcokra kerül a sor.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, január 4. (Hivatalos.) Semmi ujság. *Höfer.*

A szaloniki letartóztatások.

Berlin, január 4. A Wolff-ügynökség athéni tudósítója jelenti: A szövetségesek tegnap Szalonikiban az ellenséges hatalmi csoport ezer alattvalóját letartóztatták. Sarraill tábornok kiméletlen eljárása és a görög jogok semmibevétele az egész közvéleményben nagy elkeseredést kelt. A zsarnokoskodás, melyet az entente hatalmak maguknak megengednek, mind elviselhetlenebbé válik.

50.000 frank a tengeralattjárók árulójának.

Szaloniki, január 4. Az itteni angol csapatok főparancsnoksága ötvenezer frank jutalomdíjat tűzött ki annak, aki elárulja, hogy az égei tengeren hol van a német tengeralattjárók bázisa.

Görögország a konzulok letartóztatásáról.

Szófia, január 4. Naum, a szófiai görög követ ma délelőtt felkereste Ridoszlavov miniszterelnököt és kormánya nevében tudatta vele, hogy a görög kormány minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik fog annak a jegyzőknek, a melyben a központi hatalmak szalonikii konzuljainak elfogatása ellen tiltakozott, érvényt szerezni. A görög kormányt az az ószinte kívánság vezérli, hogy a szövetséges központi hatalmakkal minden félreértést feltétlenül elkerüljön és zavartalanul tartsa fenn a velük való tartós jó viszonyt. Naum követ nyílt beszéde a szófiai kormánykörökben a lehető legjobb benyomást keltette.

A német harctereken szünetel a háború.

Berlin, január 4. A nagy főhadiszállás jelenti:

Egyik harctéren sem történt jelentékeny esemény. (Min. eln. sajtóoszt.)

A konzulok letartóztatása gazgett.

Budapest, január 4. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: A kamara ülésén a Szalonikiban letartóztatott magyar-osztrák-német-bolgár konzulok ügyének tárgyalása alatt egyes képviselők így kiáltottak:

— A konzulok letartóztatása gazgett és brigantikhoz méltó.

A védkötelezettség Irországra is kiterjed.

Rotterdam, január 4. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a védkötelezettségről alkotandó törvény hatályát Irországra is kiterjesztik.

A görög király nyilatkozata.

London, január 4. (Magyar Távirati Iroda.) A Daily Chronicle szaloniki külön tudósítója beszélt Konstantin királyllyal, a ki többek közt a következőket mondta:

— Még mindig nem tudom megérteni Angliát. Rám nézve közömbös, vajjon meg fognak-e támadni, de elvárhatnám, hogy becsületesen járjanak el velem szemben. Rosszindulatu cikkeken folyton emlegetik, hogy a német császár sógora vagyok, de elhallgatják, hogy az angol királynak viszont unokaöccse is vagyok.

— Szavamat adtam rá, hogy Görögország jóiridulatu semlegességét meg fogja őrizni. Ez meg is történt. Sem véleményemet, sem ígéreteimet nem szegtem meg. Legfőbb kötelességem hazám iránt, hogy megóvjam semlegességét, mert erős az a meggyőződése, hogy Görögországnak a legnagyobb érdeke az, hogy ne vegyen részt a háboruban. (Reuter-ügynökség.)

Rotterdam, január 4. Konstantin király a Daily Chronicle tudósítójával folytatott beszélgetését azzal fejezte be, hogy mint katonának nem tudja bejátni, hogy az eddig elért sikerek mennyiben tarthatják ébren az ententében a bizalmat a végleges győzelem iránt.

Nagy harcot várnak nyugaton.

Rotterdam, január 4. A Times hárterti tudósítója annak a nézetének ad kifejezést, hogy azok a harcok, amelyek a múlt héten folytak a Hartmannswailerkopf birtokáért, és amelyekben az ágyudörgést a svájci határon túl 30 angol mérföldre is el lehetett hallani, most nagyobb terjedelmű akciók fogják követni. Az angol haditudósító nem tartja lehetetlennek, hogy a németek most Belfort irányában fognak előrenyomulni, mert Alsó-Elszászban jelentékeny megerősítést kaptak. A németek különben a svájci határ közelében is jelentékeny gyalogságot és tüzérséget vontak össze, de mindenestre számolniok kell azzal a lehetőséggel, hogy a franciák fogják megkísérlni az előrenyomulást.

Német lovasság előnyomult Szaloniki felé.

Rotterdam, január 4. A Daily Mail a következő szalonikii táviratot közli: A német lovasság már érintkezésbe jutott a Szaloniki körül épített erődítések közelében lévő angol előőrsökkel. Jelentékeny bolgár haderő támadásra készül.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. — 60 Kaptató, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13-02.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 4.

A képviselőház mai ülését Beöthy Pál elnök félüzeregy óra után nyitotta meg.

Hantos Elemér: A pénzügyi reform két alapvető követelménye közül az egyik az, hogy a pénzügyi elszaporodásának gátat vessenek; a másik követelmény, a rekvizitum korlátolt mértékben ugyan, de a pillanatnyi szükségletnek megfelelően van megállapítva. A magyar nemzeti hitelszervezet kiépítése szempontjából haladásnak tekinthető az, hogy a nemzetiségi pénzügyi intézetnek is központja lesz az új alapítás.

Bródy Ernő kifejti, hogy a felügyelőbizottságok nem váltak be, főleg azért, mert nem tettek oda megfelelő embereket.

A pénzügyi intézetekbe be kellene vinni az alturisztikus szellemet a nagyon megterhelt középosztály érdekében. A pénzügyi tisztviselők nyugdíjának kérdése nagyon fontos. Magyarországon a szegény magántisztviselő, ha megöregszik, nyomornak van kitéve. Aggkori és rokkantbiztosításuk már régen megérett, de még nem történt ezirányban semmi.

Ausztria és Németország már megteremtette a kötelező állami nyugdíjbiztosítást.

Kéri a minisztert, hogy az összes magánalkalmazottakra terjessze ki a kötelező nyugdíjbiztosítást. Megérdemli ezt az a tisztviselői kör, amely a harcúterén vitéz magatartásával annyira kitűnt és a magyar közgazdasági életnek oly kiváló munkása.

Simonyi Semadam Sándor szólalt fel ezután.

Részletesen foglalkozik a nagy intézetek szerepével. Kimutatja, hogy Magyarország két intézete, a Hitelbank és a Kereskedelmi Bank körülbelül három milliárd korona tökével rendelkezik s ezért óriási a hatalma. Magyarország összes vidéki pénzügyi intézetei is csak három milliárd betétet képviselnek. Ha ez a földbirtoknál is így állana, ha néhány ur kezében volna az egész földbirtok milyen nagy felháborodással követelnék a föld arányos elosztását.

Rakovszky István: Milyen nagy gezerest csinálnának! (Zajos derűltség.)

Simonyi-Semadam Sándor: E felett az óriási hatalom felett két ember rendelkezik: Láncey és Ullmann. Ez tette annyira ellen-szenvenné a Láncey és Ullmann nevét. Nem maga az egyén, hanem a név lett ellenszenvenné, mert hiszen egy korrekciós bankigazgatót más nem vezethet a saját intézetében, mint saját érdeke, csak egy törvény van, amit ő ismer, a saját érdeke.

A nagybankokat mindenben a kifejezett önzés vezeti, ez az, ami oly esodálatos antipátiát kelt ellenük.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a módosított törvényjavaslathoz sem járul hozzá.

Batthyány Tivadar a javaslatot visszautasítja, de örül a pártközi béke megőrzésének.

Ülés vége három órakor.

Az osztrák sajtó tulkapásai.

A főrendiház ülése.

Délután a főrendiház ülésezett Jósika Samu báró elnöklésével.

Hadik János interpellált az osztráksajtó tulkapásai miatt.

Tisza István miniszterelnök válaszolt az interpellációra, hogy az osztrák sajtó kifakadására felhívta az osztrák kormány figyelmét,

az agitáció, amelyet Hadik jogosan elítél, remélhetőleg előjárt téveszti, a két állam harmoniája erősödni fog.

Hadifoglyok a mezőgazdaságban.

Hoyos Miksa gróf a hadifoglyok mezőgazdasági alkalmazásáról interpellál.

Ghillányi Sándor miniszter azt feleli, hogy a hiányzó munkaerőket hadifoglyokkal fogják pótolni.

A kiegyezés.

Hadik János a kiegyezési tárgyalásokról interpellál.

Tisza István miniszterelnök válaszolt, hogy az osztrák kormánnyal tárgyalásokat indított, hogy szabad kezet biztosítson Magyarországnak, ha a tárgyalások Németországgal megindulnak.

A választ tudomásul vették, letárgyalták a képviselőház által elfogadott javaslatokat, s az ülés véget ért.

Tanítók panasza.

Az iparoktatási bizottság ülése

Nagyvárad város iparoktatási bizottsága tegnap délután ülést tartott, **Lukács Ödön** főjegyző elnöklése alatt. A folyó ügyeken kívül egy kellemetlen ügyet tárgyaltak.

Szűcs Izsó igazgató javaslatára a különböző iparoktatási alapokat hadikölcsönbe fektették s azért az egyes alapokból adandó jutalmakat úgy osztják ki, hogy azokat az illetők 50 koronás hadikölcsönre egészítsék ki. Az erre vonatkozó szabályzatot az igazgató elkészítette. A bizottság a szabályzatot elfogadta s beterjesztik a tanácshoz.

A szőnyegre kerülő folyóügyeket intézték el ezután.

Kiss Endre és **Csigás Mihály** beadványára került a sor ezután. **Kiss Endre** azt panaszolja, hogy az elmúlt és a folyó tanévben az igazgatót nem alkalmazta, dacára, hogy őt a bizottság megválasztotta. Helyette másokat, nem tanítókat alkalmazott az igazgató. Kéri, hogy az ezáltal elmaradt óradíjat, évi 300 koronát, a két évre fizessék meg.

Csigás Mihály pedig, bár az elnökhöz intézett levelében lemondott óradíj állásáról, szintén kéri az óradíj megtérítését.

Szűcs Izsó igazgató megjegyzéseket tesz a beadványokra. Megállapítja, hogy az óvszék alkalmazása feltételes és így nem reflektálhatnak feltétlen alkalmazásukra évről évre, mert az óradíj alkalmazása függ a tanulók számától. **Kiss Endre** különben sem felelt meg a kívánalmaknak. Hosszasan kimutatta, hogy a beadványban ellene felhozott vádak nem állnak meg.

Szabó Károly elítéli a beadványt, mert az csak akadékoskodás és felbujtásból, irigységből származik.

Czeglédy Jeremiás ipartestületi elnök szerint a nagyváradai iparosság mindég nagyra becsülte **Szűcs** igazgatót, aki mindég csak hasznára volt az iparosságnak. Egy-szerűen utasítsák el az alaptalan vádakokat.

Kelen Béla szerint még etikai alapja sincs a beadványnak s azt tisztán csak anyagi érdek vezeti.

Kovács János ipariskolai tanító a tan-testület nevében kifejti, hogy az igazgató mindég igaz, meleg szeretettel járt el a tan-személyzettel szemben s a nagyváradai ipariskola neki köszönheti, hogy a fővárosi ipariskolákkal egy nivón van. Majd **Matkó Benjámin** érdemeit emeli ki.

Elnök szintén meleg elismerő szavakban méltatja **Szűcs Izsó** 25 éves buzgó működését, amelylyel a bizottság bizalmát kiérdemelte.

A bizottság ezután feltétlen bizalmát fejezte ki **Szűcs Izsó** igazgatóval szemben; megállapította a panaszok jogosulatlanságát; a panaszt elutasította és erről a tanácsot értesíti.

Szűcs Izsó halálával fogadja a határozatot s azt írásban kéri kézbesítettetni, hogy a felsőbb helyre is beküldött panasz folytán azt is felsőbb helyre juttathassa.

Ezzel véget ért az ülés.

A községi és körorvosok államsegélye.

400 koronát kapnak az orvosok.

Megérkezett a miniszter rendelete.

Az állami tisztviselők részére megszavazott államsegély ügye már minden hatósághoz leérkezett. A tisztviselők részére folyósítandó összegeket már ki is számították és legkésőbb február havában már meg is kapja mindenki az őket megillető segélyeket.

A humánus törvény egy pontja a községi és körorvosokra is ki akarja terjeszteni a segélyt.

Maga a rideg törvény azonban nem határozza meg, hogy kik és mennyi segélyt kapnak. Ennek megállapítását a miniszterre bízta a törvény.

A belügyminiszter már meg is tette intézkedéseit és rövidesen meg is kapják az orvosok a segélyt. Tegnap már minden törvényhatóság megkapta miniszter rendeletét.

A rendelet értelmében minden községi és körorvos megfelelő államsegélyben részesül. A segélyt az alispán állapítja meg. A megállapításnak a lehető legrövidebb idő alatt eleget kell tenni. Január 31-ig a megfelelő összeírásnak meg kell történni.

A segély ép úgy, mint a többi tisztviselőnek 10 egyenlő havi részletben adandó ki az orvosoknak.

Az összeírásba azonban csak azokat az orvosokat kell felvenni, akik 1916. évi január 1-én tényleges szolgálatban állottak. Itt tekintet nélkül kell lenni arra, hogy az illető orvosok fel vannak-e függesztve vagy sem, vagy pedig hadba vannak vonulva. Azok, akik csak ideiglenesen egy két hónapra vannak helyettesítve, természetesen nem reflektálhatnak segélyre.

A segély összegét 400 koronában állapíthatja meg az alispán. 400 korona havi negyven koronás részletekben lesz kifizetendő.

Az alispánnak jogában áll kihagyásokat is eszközölni. Ezeket azonban indokolnia kell és a kihagyásról értesíteni kell az érdekelt orvost is. A kihagyott orvosnak viszont jogában áll felszólalni. A felszólalás az értesítés tudomásul vétele után 15 napon belül adandó be.

Práter Barnabás alispán szintén megkapta a miniszter rendeletét és nyomban intézkedett az orvosok összeírása iránt. Az összeírás után a miniszter azonnal ki fogja utalni a segélyt a felszólalásokra való tekintet nélkül. A felszólalásokat külön fogja elbírálni a miniszter.

Oláry főhadnagy bravuros szökése.

Kinába menekült az orosz fogságból.

Oláry Sándor 4 ik honvéd gyalogezred-beli főhadnagyot nagyon sokan ismerték Nagyváradon, mint merész, elszánt katonát. Most ennek újabb bizonyítéka jutott el hozzánk, több hónapi hadifogság után megszökött az orosz hadifogolytáborból s három hónapi bolyongás után kiéhezve, kimerülten Kinába érkezett, honnan levélben értesítette szüleit szökéséről.

Oláry Sándort a háboru elején, mint aktív tisztet a szerbiai harctérre vezényelték, ahonnan nemsokára sebesülten, átlőtt karral visszakerült Nagyváradra. Hat hét után felgyógyulva, ismét a frontra kíváncszott vissza s az egyik menetzreddel az orosz hadszíntérre került, ahol kiváló vitéz magaviseletével többször megszerezte felebbvalóinak elismerését. Egy alkalommal embereivel három napig tartotta vissza az orosz erőt, amíg hős honvédezedünk katonái bekerítették az oroszokat s 800 foglyot ejtettek. Bajtársai igen tisztelték vallásossága miatt.

Egy alkalommal ötszörös tulerő támadta meg Oláry elszánt csapatát s itt, a mult év karácsonyán ő is több társával hadifogságba került. Az oroszok a Vladivosztok melletti Passguaba szállították, ahol a fogolytáborban helyezték el. Ugyanitt volt ifj. Nagy Márton zászlós és Klemens Rezső városi tisztviselő is.

A mult év őszén hire járt, hogy a fogolytáborot máshová helyezik át. Erre a hirre titokban készülődni kezdett a hosszú utra s mikor a foglyok elszállítására került a sor, ő a legelső alkalmat megragadva megszökött. Más élelem híján száraz kenyérháj darabokat szedett össze s úgy indult a hosszú, nehéz és viszontagságos utnak.

Szülei a szökésről már régebben értesültek társainak hazairott leveleiből, de további sorsáról csak most, öt hónap multán kaptak értesülést. Oláry főhadnagy hosszú, több oldalra terjedő levelében számol be bolyongásairól s arról, hogy hogyan menekült Kinába.

A levél november 2 án lett feladva Taunafau ban s tegnap jutott Nagyváradra.

Az érdekes levelet kivonatossan a következőkben adjuk:

Taunafau, nov. 2. 1915.

Kedves szüeim!

Tíz hónapi nehéz rabság után Isten segédelmével szerencsésen Kinába érkeztem. Azt a sok szenvedést és nélkülözést, amit én kiállottam szóval le nem írhatom. Robinson nem szenvedett annyit, mint én e szökésem alatt. A kínaiak igen barátságos, kedves emberek, most itt egy kínai házban írom egy pokrócon, a földön e levelet, mivel Kinában nincs szék. Most már, vagy gyalog, vagy lovon kell a hosszú utat megtennem, hogy a konzulátushoz eljussak, hol majd a konzultól segítséget is kapok. Itten még a közlekedés nagyon rossz, vonatnak még hire sincs. Naponta elátogatok az előkelő kínaiakhoz, kik igen szívesen fogadnak. Nem is képzelek, hogy beszélök én velök. Remélem, hogy nem sokára véget érnek szenvedéseim, ha a konzulátusra eljutok, onnan már kényelmes lesz az utam haza. Legközelebb újra írok.

Kezeit csókolja szerető fiok: Sándor.

Uj ügybeosztás a törvényszéken.

A nagyváradai királyi törvényszék 1916 évi polgári és büntető tanácsainak, valamint a gyorsított büntető eljárás ötös tanácsának és az esküdtbírósnak új beosztása a következő:

Első polgári tanács. Elnök: Kérechy Péter tanácsvezető bíró. Helyettes elnök: Dr Patzkó Antal tanácsvezető bíró. Rendes tagok: Gyenge Béla törvényszéki bíró, dr Patzkó Antal törvényszéki bíró, Tóth Béla törvényszéki bíró, dr Révész Gusztáv törvényszéki bíró, dr Lányi Sándor törvényszéki albíró. Kisegitő tagok: Gruden Dezső törvényszéki bíró, dr Riedl Zoltán törvényszéki bíró.

Második polgári tanács. Elnök: Stachó Széver törvényszéki tanácselnök. Helyettes elnök: Kérechy Péter tanácsvezető bíró. Rendes tagok: Gruden Dezső kir. törvényszéki bíró, dr Barbara Széver kir. törvényszéki bíró, dr Farkas Zoltán kir. törvényszéki bíró, dr Riedl Zoltán kir. törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Gyenge Béla törvényszéki bíró, Debreczy Géza törvényszéki bíró.

Harmadik polgári tanács. Elnök: Kocsán János tanácsvezető bíró. Helyettes elnök: Halász Zsigmond tanácsvezető bíró. Rendes tagok: Jakó Gyula törvényszéki bíró, Szeőke Lajos törvényszéki bíró, Váradi Imre törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Dr Móré Pál ítélőtáblai bíró, Debreczy Géza törvényszéki bíró.

Negyedik polgári tanács. Elnök: Halász Zsigmond tanácsvezető bíró. Helyettes elnök: Kocsán János tanácsvezető bíró. Rendes tagok: Dr Móré Pál ítélőtáblai bíró, Debreczy Géza törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Jakó Gyula törvényszéki bíró, Szeőke Lajos törvényszéki bíró.

Vádtanács. Elnök: Palánkay Károly törvényszéki bíró. Helyettes elnök: Hermann Aladár törvényszéki bíró. Rendes tagok: dr Poyvár Sándor törvényszéki bíró, Jaekovics Gyula törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Kenéz Sándor törvényszéki bíró, Váradi Imre törvényszéki bíró.

Büntető főtárgyalási I. tanács. Elnök: Ember Géza ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: Seres Barna törvényszéki bíró. Rendes tagok: Gubicza Ádám törvényszéki bíró, Fábry Albert törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Imets Illés törvényszéki bíró, Vajnovszky Vince törvényszéki albíró.

Büntető főtárgyalási II. tanács. Elnök: Seres Barna törvényszéki bíró. Helyettes elnök: Palánkay Károly törvényszéki bíró. Rendes tagok: Imets Illés törvényszéki bíró, Vajnovszky Vince törvényszéki albíró. Kisegitő tagok: Gubicza Ádám törvényszéki bíró, Fábry Albert törvényszéki bíró.

Büntető felebbviteli tanács. Elnök: Palánkay Károly törvényszéki bíró. Helyettes elnök: Hermann Aladár törvényszéki bíró. Rendes tagok: dr Poyvár Sándor törvényszéki bíró, Jaekovics Gyula törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Kenéz Sándor törvényszéki bíró, Váradi Imre törvényszéki bíró.

Esküdtbírósnak. Elnök: dr Balás Elemér kir. törvényszéki elnök. Helyettes elnök: Szöllősy Gyula kir. törvényszéki bíró. Rendes tagok: Szöllősy Gyula kir. törvényszéki bíró, Gyenge Béla törvényszéki bíró, Kenéz Sándor törvényszéki bíró, Váradi Imre törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Gubicza Ádám törvényszéki bíró, Fábry Albert törvényszéki bíró. Ellátja az esküdtbírósnak utalt összes ügyeket.

A fiatalok torheltek büntető ügyeit ellátja: Hermann Aladár törvényszéki bíró. Helyettese: Palánkay Károly törvényszéki bíró.

A fiatalok torheltek törvényszéki tanácsa. Elnök: Ember Géza ítélőtáblai

bíró. Helyettes elnök: Palánkay Károly törvényszéki bíró. Rendes tagok: Jaekovics Gyula törvényszéki bíró, Fábry Albert törvényszéki bíró. Kisegitő tag: Palánkay Károly törvényszéki bíró.

A gyorsított büntető eljárás szabályai szerint tárgyaló ügyekben eljáró tanács. Elnök: dr Balás Elemér kir. törvényszéki elnök. Helyettes elnök: Ember Géza ítélőtáblai bíró. Rendes tagok: Kérechy Péter törvényszéki bíró, Szöllősy Gyula törvényszéki bíró, Hermann Aladár törvényszéki bíró, dr Révész Gusztáv törvényszéki bíró. Kisegitő tagok: Palánkay Károly törvényszéki bíró, dr Patzkó Antal törvényszéki bíró, Fábry Albert törvényszéki bíró, dr Riedl Zoltán törvényszéki bíró. Az e tanáchoz utalt ügyekre vonatkozó s tanácsulésekben intézendő beadványok eladója Hermann Aladár törvényszéki bíró.

Vizsgálóbíró: Kolb Géza kir. törvényszéki bíró. Allandó helyettese: Szeőke Lajos törvényszéki bíró. Vizsgálóbírói segéd: dr Malisza Géza önálló működési körrel felruházott törvényszéki jegyző.

A csődön kívüli kényszeregyezési ügyekben eljáró bíró: dr Patzkó Antal törvényszéki bíró. Ugyanő látja el a csődbiztosi teendőket is.

A fegyelmi választmány tagjai: Kocsán János és Fábry Albert, póttagok: dr Farkas Zoltán és Kérechy Péter törvényszéki bírók.

HIREK

*** Kongregációi élet.** Az Urleányok Mária Kongregációja ma délután 5 órakor tartja összejövetelét a Szent László Menedékházban.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr Ney Pál 37. gy. e.-beli tart. hadnagyot, Mochel Alfréd 101. gy. e.-beli századost és Herschau Ottó 101. gy. e. bel. századost a hadiékítményes III. osztályu katonai érdemkeresztel tüntette ki. Nemes Kőnczöl Győző 101. gy. e.-beli főhadnagy ujjlag, nemes Bottká Géza 101. gy. e. bel. őrnagy, Wolf Ernő 37. gy. e.-beli főhadnagy és Vértési Béla 37. gy. e.-beli tart. hadnagy a Signum laudis szal lett kitüntetve.

*** Tüzéreink köszönete az ajándékokért.** Egyik helybeli lapban a harctérről érkezett panaszos levél jelent meg arról, hogy a nagyváradai 19. tüzérezred részére Nagyvárad városa nem küldött semmiféle ajándékot a karácsony alkalmából, holott a többi nagyváradai katonák részére bőséges ajándékot küldött Nagyvárad városa és közönsége. Karácsony alkalmából a város megemlékezett derék tüzéreinkről is, de a küldemény valószínűleg elkésve érkezett meg. Tegnap végre megérkezett a köszönő levél a polgármesterhez. A levél a következő:

Kelt, 1915 december hó 29. Nagybocsult Polgármester ur! Irom ezen pársort Oroszországból, melyben köszönetét fejezi ki a kapott ajándékokért a nagyváradai 19. tüzérezred 4 ik ütege. Mely város polgáraitra mindig szeretettel gondoltunk és gondolni fogunk ezental is mindenkor. És a nagyrabocsult Polgármester ur fogadja hálaikat és köszönetünket azon fáradozásért, amelyet ezen ajándék megküldése körül kifejtett. Mert az olyan város, amelynek ilyen jó polgármestere van, olyan büszke lehet reá, mint mi a jó ütegpárcsnokunkra. — Igaz tisztelettel az egész üteg nevében: Dalmadi Sándor 19. tüzérezred, 4. üteg köz-katonája.

*** A miniszteri biztos köszönete.** A VII. hadtest területére dr. *Miskolczy Imre* miniszteri biztosul neveztetett ki, a közegészségügy ellenőrzésére. *Rimler Károly* polgármester a miniszteri biztost, a kinevezés alkalmából üdvözölte, mire tegnap dr. *Miskolczy Imre* a következő táviratban mondott köszönetet: A törvényhatóság szíves üdvözléséért hálás köszönetet mondok. A fellépett fertőző betegségekkel szemben tanúsított szakszerű, erélyes és eredményes működést örömmel veszem tudomásul. Sajnos, betegségem akadályoz, hogy a legközelebbi időben személyesen jelenhessek meg. *Miskolczy*, miniszteri biztos.

*** Nem szabad Nagyváradról tengerit kiszállítani.** Eddig lisztet, gabonát és tengerit csak hatósági engedély mellett volt szabad kiszállítani Nagyvárad város területéről. Tegnap délután óta azonban egyáltalán nem szabad a városból tengerit kiszállítani. A miniszter távirati uton intézkedett, hogy tengeri kiszállítására egyáltalán nem adhat ki a hatóság bizonyítványt.

*** Megjött a 20 százalékos államsegély.** A városházára tegnap megérkezett a belügyminiszter rég várt leirata a 20 százalékos államsegélyről, amelyet 10 hónapig kapják meg a városi tisztviselők. Ezzel az állam mintegy 76-77 ezer koronát juttat Nagyvárad város tisztviselőinek és alkalmazottainak. A leirat szerint az illetők tisztán csak a fizetésük 20 százalékát kapják havonta, de nem jön számításba semmiféle pótlék címén élvezett javadalom. A segély sem adó, sem más eimen le nem vonható és le nem tiltható. A segélyben csak tisztán azok a közigazgatási tisztviselők részesülnek, akik az 1912. évi LVIII. t. cikk hatálya alá tartoznak, valamint azok a szolgák, rendőrök, tűzoltók, akiknek főnöke ezen rendelet hatálya alá esnek. Így kimaradnak a segélyből a gyakornokok, havidíjasok, kézbesítők, becsütsők, napidíjasok és a városi üzemek személyzete, tehát éppen a legszegényebb alkalmazottak, akik legjobban rá szorulóknak a segélyre. Éppen ezért *Rimler Károly* polgármester felutazik Budapestre, hogy ezek részére is kiegészítse a 20 százalékos segélyt, annál inkább, mert ezek is közigazgatási teendőket végeznek.

*** Előléptetés a honvédségnél.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Skultéty László*, *Tóth János I.*, *Porcsalmy Zoltán*, *Süveges Ferenc*, *Zajos Kálmán*, *Lengyel Sándor*, *Baranyai Géza*, *Réh Ferenc*, *Jónás Károly*, *Gazdag Géza* és *Kottán Vilmos 4.* honvédseregredbeli tisztjelölteket hadnagyokká nevezte ki.

*** A Katolikus Kör dalárdája** ma este fél 7 órakor a Kör Szent László termében próbát tart.

*** A Bihari erdőipari részvénytársaság nagy vesztesége.** A Bihari erdőipari és mészégető részvénytársaság, amely már évek óta veszteséggel dolgozik, az elmúlt üzletévet is nagy veszteséggel zárta. A mérlegszerű veszteség közel egy millió korona, úgy hogy az alaprészvényekből és elsőbbségi részvényekből álló 1,860.000 korona alaptőke nagyobbik fele elveszett. A kereskedelmi törvény értelmében intézkedni

kellett, hogy a vállalat felszámoljon-e, vagy fenmaradjon és az igazgatóság úgy határozott, hogy a 960.000 koronára rugó törzsrészvényitökét teljesen lefolygzi, úgy hogy az alaptőke ezentul csak 900.000 korona elsőbbségi részvényből fog állani.

*** Mennyi lisztet ad a város?** Tudomására hozom a város közönségének, hogy szerda, 1916 január 5-től kezdődőleg a városi élelmiszerraktárak a lisztutalványok szelvényeire további intézkedésig hetenként és személyenként 1 kg. kenyérlisztet, 0,33 főzölisztet, 0,33 kg. nulláslisztet fognak kiszolgáltatni. Nagyvárad, 1916 január hó 4. é. *Lukács Ödön*, főjegyző.

*** Adakozzunk a vak katonának!** Minden magyar hazafinak kötelessége, hogy az értünk vívott világháborúban szemük világát veszített hőseinket segítse. Adakozzunk a vak katonáknak! Legújabbban *Tölgessy Károly* intéző 4 koronát juttatott szerkesztőségünkbe a világháború megvakult hőseink számára. Ez adománnyal a Tiszántúli szerkesztősége 2377-13 koronát gyűjtött a vak katonáknak.

*** Hogyan esett Mezey kapitány fogságba?** *Fenyő László* dr. ügyvéd, aki pár napra Nagyváradra érkezett a harcvenalból, beszéli a következőket:

— Sándor és József napot ültük, *Mezey Gyula* tárogatózott, *Vidor József* színész szavalt, majd *Mezey* énekelt. Éjfélután elváltunk azzal, hogy reggel támad a muszka. Csalódtunk. Egy óra múlva rettenetes ágyutüz, az orosz támad, egy cseh tiszt hátravonul századával, rés támad, s körül fogják bajtársainkat. Akiket ünnepeztünk az este: *Mezey Gyula* kapitány, *Wassermann* hadnagy (37 es), *Goldstein Sándor* tart. hadnagy s a nagyszakálu *Vidor József* színész, aki *Cyranót* szavalt, orosz fogságba estek. Csak én és *Czikkert* hadnagy menekültünk meg. Ez történt *Lozitsnál* március 18-án *Mezeyt*, mint hallottam *Kazalinszk* ba (*Transbaikál Sibirien*) vitték s ott van most is, ha el nem vitték onnan.

*** Baróthy Sándor temetése.** Nagyvárad társadalmának osztatlan részvéte kísérte utolsó útjára *Baróthy Sándort*.

Megjelent a királyi tábla dr. *Lábán Lajos* elnök vezetésével, a királyi főügyészség *Sztaniszlavszky Adolf* főügyésszel, a királyi törvényszék *Balás Elemér* dr. elnökkel, a királyi ügyészség *Thury Endre* dr. ügyésszel élén, sz. ügyvédi kamara *Adorján Emil* dr. elnök vezetésével, *Rimler Károly* polgármester, *Lukács Ödön* főjegyző, *Thury László* dr., *Fráter Barnabás* alispán, *Kesztői helyi Zoltán*, *Balogh Elemér*, *Siket Traján* főigazgató, *Szűts József*, *Zedáneczky László*, *Bozóky Alajos* dr. udvari tanácsos, *Hoványi Gyula* dr., *dr. Mazurek Gyula* püspöki titkár, *Kecskeméthy Lipót* dr., *Németh István* kir. pénzügyigazgató, *Maros Gábor*, *Bige Gyula*, *Dobozy György*, *Butyka Lajos*, *Bihari Akos*, *Grósz Menyhért* dr., *Fisch Áron* dr., *Altman Jakab* dr., *Varró Domokos*, *May Sándor* dr., *Krüger Aladár*, *Fényes Manó*, *dr. Szemes Ferenc*, *Tordai Molnár Géza*, *Demetrovits Elek* dr., *Sigmond Andor* dr., *Incze Lipót*, *Tatár Zoltán*, *Korbély József*, *dr. Molnár Imre*, *dr. Ágoston Péter*, *Kelepecz Dezső*, *Csanády Kálmán*, *Székely Sándor*, *Vaiszlovits Emil*, *Várady István*, *Balogh Dóme*, *Magyar Ágoston*, *Vértessy Andor* és még sokan.

A gyászszertartást *Imrik Zoltán* plebános tb. kanonok végezte fényes segédlettel. A virágokkal borított koporsót nagy gyászoló közönség kísérte az *Olaszi plebania*

templomba, ahol gyászmise volt az elhunytért. Innen az *Olaszi temetőbe* ment a gyászmenet, hol a család sirboltban helyezték végső nyugalomra az elhunytat.

A koporsóra elhelyezett koszorúk a következők voltak: Feledhetetlen jó atyámnak — szerető fia. Öszinte részvétellel — *Tori és Gusztó*. Szeretett Nagybátyáknak — *Ákos és Erzsé*. A felejthetetlen jó Testvérnek és keresztapának — *Magda és Kálmán*. Mely részvétellel — A nagyvárad kir. ügyészség. Igaz rokoni szeretettel — *Gábor József és családja*. A Berettyóviszszab. és árment. társulat — *Hűségesek pénztárnokának*. *Nizsalovszky Sándorné* — *Jellinek Gézá*. Utolsó üdvözléssel — *Juliska*. Rokoni szeretettel — *Csányi család*. Szeretett sógor és keresztapának — *Piroska és Ilonka*. Utolsó üdvözléssel — *Poyvár Özséb és Széver*.

A nagydiszű temetést *Veiszlovits Adolf és Fia* első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

*** Elsült a fegyver.** Tegnap egy súlyosan sérült fiut szállítottak be *Csökmőről* a biharmegyei kórházba. *Burai Lajos* az illető, akit egy társa, *K. D.* véletlenségből meglőtt egy *Flaubert* fegyverrel. Ugy történt a dolog, hogy ketten együtt vásároltak egy fegyvert abból a célból, hogy a téli időben felszaporodott varjakra vadásszanak. Így kerültek össze a baleset napján is *K. D.* a kezébe vette a fegyvert és ráfogta a *Burai* fiura tréfálkozva: „Na, mindjárt lelőlek!” „Vigyázz, mert töltve van!” figyelmeztette *Burai Lajos*. Alig mondta ki e szavakat, a puská elsült. *Burai* a fejéhez kapott, a fegyver sörétei az arcába faródtak. A súlyosan sérült fiut azonnal behozták Nagyváradra, ahol ápolás alá vették. A rendőrséget értesítették az esetről, ahonnan *Fluch Ferenc* rendőrfogalmazó ment ki a kórházba, ahol kihallgatta *Burai Lajos* t, aki kijelentette, hogy *K. D.* csakis véletlenségből sűthette el a fegyvert. A fiu állapota súlyos, de nem életveszélyes.

*** Adomány a szegények tüzfájára.** A Biharmegyei tűzifa árusító részvénytársaság 500 koronát küldött a polgármesterhez a szegények között kiosztandó tüzfára.

*** Elhunyt körorvos.** Dr. *Törös László* barátai körorvos tegnap reggel hosszúságos szenvedés után Nagyváradon az izr. kórházban meghalt. Holttestét családja *Dabrecenbe* szállíttatja, ahol nyugalomra helyezik.

*** A kerpenyéti szellem.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a vaskóhi járásban *Kerpenyét* községben a lakosságot valószínűleg rémületben tartja valami titokzatos szellemjárás. Azóta a községben már teljesen helyreállott a nyugalom. A lakosság által kijelölt házban, ahol az állítólagos szellemek jártak, megjelentek a vaskóhi postamester, a kerpenyéti körjegyző és abban a biztos tudatban, hogy valami agyafurt emberrel van dolguk, revolverrel felfegyverkezve mentek a jelzett házba. A postamester összegyűjtötte a ház lakóit és erőlyesen figyelmeztette őket, hogy ha az éjjel legkisebb zajt fogja hallani, azonnal löki fog, jó lesz tehát, ha óvakodni fognak a kísértetjátszástól. Erre a házbeliek eltávoztak. A postamester felment a padlásra. Rövidesen megjelent ott egy nagy fekete macska. A postamester a macskára rálőtt. A macska azonnal kimult. Más gyanus körülmény egyáltalán nem fordult elő, mire a postamester eltávoztak. Azóta semmiféle gyanus eset

nem fordult elő. A faluban természetesen azt állítják, hogy a fekete macskában volt a szellem és abból űzte ki a postamester. Természetesen ez a naiv mese nem fedi a valót, de mindenesetre jó ürügy arra, hogy a bűnös manipulációt abban hagyja az a valaki, akinek érdekében állott a kísértet idézés.

* **Esküvő.** Tegnap tartották esküvőjüket a váradoszi plebánia templomban Csatory József és Csuzy Ella.

* **Mit kössünk a katonáknak?** A Hadsegélyező Hivatal felkéri a harctéri katonák téli pótruházatának készítésében buzgólkodó nagyközönséget, hogy érmelegítő és trédmelegítő készítését egyelőre mellőzni sziveskedjék, miután ilyen cikkeket katonáink már bőven el vannak látva, hanem inkább harisnyák és lábikravédők készítésével kegyeskedjék foglalkozni, mert azokra lenne most legnagyobb szükség.

* **Az eltított gabona és liszt felkutatása.** A rendőrség a következő hírdeményt adta ki a kormány rendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett vagy eltított termények liszt és főzék felének a pénzügyi- és adóügyi felkutatása és lefoglalása tárgyában. A magyar kir. miniszterium a háboru eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján kiadott 1915. évi 3511—M. E. 3925—M. E. 4207—M. E. és 4374—M. E. számú kormányrendeletek kiegészítésül a következőket rendeli: 1. szakasz. A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a fentidézett kormányrendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett, vagy eltított buza, rozs, kétszeres, árpa, zab és tengeri, valamint ezen gabonafajtákból előállított, liszt és dara, továbbá a bab, borsó és lencse, végül a repcemag, lenmag és kendermag készleteket a pénzügyi- és adóügyi felkutatás, zár alá vételhesse és lefoglalathassa. 2. szakasz. Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminiszter, hogy az 1. szakaszban felsorolt árukban a forgalmukat szabályozó kormányrendeletek megszegésével való forgalomba hozatalát, s nevezetesen az ország határán át leendő kivitelét a pénzügyi- és adóügyi eljárásának módjait és a pénzügyi- és adóügyi felkutatás tárgyában a pénzügyminiszter saját hatáskörében fog intézkenni. Nagyvárad, 1916. január 4. Rendőrfőkapitányság.

* **A csibészek őrzik a parkokat.** A nagyvárad városi járásbírósa elé most érdekes per kerül. A panaszos egy asztalosmester, aki tanulója nevében panaszt tett két ligeti esítés ellen. A Bunyitay ligetben ugyanis eddig Kócsos László, Bocskor Tamás rendőrtizedesek és Fekete Lajos rendőr buzgón ügyeltek arra, hogy a fenyőket karácsonyra le ne vágják. Az ünnepek elmúltával a panaszos tanuló bement a ligetbe s egy fenyőt kezdett lefűrészelni. — A ligetben lesben állottak a csibészek, rárontottak s nagyon megverték a fiút azzal a megokolással, hogy őket veszik kérdőre mindig, ha valami baj történik a fákkal, őket gyanúsítják a fenyők levágásával, ők tehát vigyáznak, hogy más ne csináljon bajt az ő számlájukra. Az asztalosmester nem fogadta el ezt a talpraesett védekezést s a bíróság utján vonja kérdőre a birne-vükre feltékény esirkefogókat a fiu bántalmazásáért.

* **Zsiroszódát ivott életuntagságból.** A közkórházba szállították Soltesz Mária 44 éves nőt, aki lakásán zsiroszódát ivott. Ungyilkossága okául betegsége miatti életuntagságot adja elő. Állapota súlyos.

* **Megyei hírek.** Özvegy Bézi Lajosné Berettyóújfaluba felakasztotta magát 72 éves korában. Életunt volt — Szóke Lajos Komádiban epileptikus rohamába beleesett a vízbe s belefut.

* **Nagyvárad legkisebb tolvaja.** Méhes Lajos detektív a Nagypiac téren egy kis cigányleányt talált, aki egy nagy csomagot cipelt. Kiderült, hogy 33 darab igen finom fekete selyemkendő volt nála, amelyek lopástól származtak. A detektív bekísérte a kis cigányleányt a rendőrségre, s most kutat a kendők tulajdonosa után.

* **Külön békét fog kötni Franciaország,** mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, ugy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam főző K 6—Haskötők K 3-tól. Leibchenek saját árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi u. 9.

* **Kiadó butorozott szobák és lakások modern berendezéssel,** a díszszoba használatával hosszabb, vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

* **Zauzi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szóke sylvetnek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramofonok eladása és javítása olcsóárban. Hár különlegességek.

* **Kereskedelmit** vevett leány, mint kezdő, irodába ajánkozik. Cim: a kiadóban.

* **Hustfőtölést és disznóölést** elvállalok. Bém utca 11.

* **Családi rum vaniliával vagy ananász** ízű literje K. 3-80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Veszek** óska varrógépeket és kerékpárokat ugyszintén literes és féliteres boros palackokat Kalenda János Szent László-ter. Moskovits palota.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635 sz. Aszódy** 8 féle zamata pörkölt kávéi izre és zamatra utánózhatatlan, kávépörköldém kor reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, esokoládék, sardíniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Szinbázsa, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi uton, Zöldfa-passzáz és Kossuth-utcai passzázban vásárolhat füzletli árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud esokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzázban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes faju pécelt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és harctéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszereshető. Üzleti vállalatom: Füzlet: Kossuth utca, I ső fiók: Sas passage halúzet, II-ik fiók: Zöldfa-passzage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya zárda.

Szombaton: Szilveszteri kabaré.
Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Az ember tragédiája.

A testőr. Molnár Ferenc híres vígjátékában, „A testőr”-ben általában kisszámú közönség gyönyörködött, pedig az a két alakítás, amelyet Kovács Mariska és Tóth Elek produkáltak, zsufolt házat megérdemelt volna. E. Kovács Mariskát, sajnos, ugyszólván nélkülözzük, pedig az ő fellépése eseményszámba megy. A tegnapi alakítása már ismerős a váradi publikum előtt, azonban mindig szívesen látjuk ebben a régi, de tökéletesen megjátszott szerepben. A modern asszony ravaszágát, amellyel mindenkit felültet, (első sorban természetesen a férjét) oly ragyogóan alakította, amilyen alakításban már régen volt részünk. Méltó partnere Tóth Elek, aki már szintén ismerős ebben a szerepben, szintén lelkes tapsokban részesült. Jók voltak Farkas, T. Pogány Janka, valamint a többiek is.

A cigányszerelem. A Szigligeti-színház műsorának egyik legjobb operettje, annak idején oly nagy sikert aratott Cigányszerelem ma szerdán este kerül színre.

Legújabb táviratok.

Az elfogott konzulok Svájcban.

Budapest, január 4. (Saját tud.) A Havas-ügynökség hivatalosan közli:

A Szalonikiban elfogott konzulok Marseillesbe érkeztek, honnan szalvusz konduktusszal a svájci határra vitték őket.

A cár nyilatkozata a békéről.

Budapest, január 4. (Saját tud.) Pétervárról jelentik: A cár a Szent György-rend lovagjaihoz beszédet intézett, amelyben kijelentette, hogy addig nem köt külön békét, amíg az utolsó ellenséget is el nem űzik orosz földről.

Péter király Szalonikiben.

Budapest, január 4. (Saját tud.) Péter király szalonikiben partraszállott és a szerb követségen szállott meg. Péter király Szalonikiben huzamos ideig marad, hogy ellenőrizze a szerb seregek szervezését.

IRODÁLOM

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Csathó Kálmán folytatja A varju a toronyórán című regényét. Elbeszélést Szomaházy István irt Történet egy jövődöbeli államférfiuról, eikket Zsoldos László: A fehr gamásni; Nádaí Pál: Ajándékok évada és Balla Ignác: A kirakat címmel. A pillanat fölvtélek rovatán kívül eikk méltatja Kis József uj háborus verseit. Az illusztrációk között ott találjuk a különböző harcterek é dekes epözódjait. Az Uj Idők előfizetési díja negyed évre öt korona.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Cigányszerelem.
Csütörtökön: Tanítóné.
Csütörtökön este: Madarász.
Pénteken: Legénybucsu.

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) január 2-i száma a következő tartalommal jelent meg: **Magyarok vigasztalása. m. Költemények:** Jánosi Benedek: Angolkerti emlékek; Nemes Ernő: Tábori misén. — Bányában. (Elbeszélés) Egyedi László. — Boldog otthon. (Regény.) Cyprián. — Betlehem. Domonkos István. — Kárpáti tó. Szabó István. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15/c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatvány-számot készséggel küld a kiadóhivatal.

NYILTTÉR

Felhívjuk

mindazokat, akik lisztszükségleteiket a Stefánia malom által Spitzer és Kohn lisztkereskedő cégnél előjegyezték, hogy a vásárolt mennyiséget

Január hó 10-ig

vegyék át, mert ezen időn túl senki nem tarthat igényt az előjegyzett liszt kiszolgáltatására.

Tisztelettel:

Stefánia-mümalom.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KAROLY.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Telefon, távirat, posta és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői és irodai munkára; nevelő, társalkodó-, ápoló- és házivarrónőnek; irodaszolgának és üzleti kiszolgálásra; főzőnőnek kórház, vendéglő intézet vagy papi házhoz; felsőruha és fehérnemű varrás-, foltozás-, harisnya-fejelés-, mosás-, vasalás és könnyebb szücs munkára; házhoz járók takarítás- és napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak.

KERESNEK: Házvezető- és bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalány-, minden- és inást, gépmunkást és ujságkihordónőket.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vásár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”

21-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1916. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1918. év végéig tart. — Mindenki tetszésszerűen számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben mindan tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresemény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 9/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekk-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő.

s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1916. január 1-től kezdődő 21-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” igazgatósága.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és ígás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

Támogassuk a külföldi katolikus missiókat!

Bár a hosszú háboru, hősi önvédelmi küzelmünk anyagi és szellemi erőnk java részét lekötö, még sem szabad elfelejtkezni a nagy inségben és végveszélyben forgó kath. missziókról. A hosszúra nyúlt háboru veszélyezteteti a kath. hithirdetők százados verejtékes munkájának minden gyümölcsét.

A támogatás módja egyszerű.

Lépjön be minden katolikus a Magyar Missió Társulatba!

A Magyar Missió Társulat tagdíjából és befolyt kegyadományokból évenként 8-10000 koronát küld a misszióknak.

De küldhetne akár 100000 koronát is, ha kellőleg támogatná. Évi tagdíj csekély 2 K. 08 fillér. Tagja lehet minden katolikus. A Társulat tagilletményéül a Képes Missió Könyvtár négy érdekes füzetét adja.

Tagul jelentkezni lehet egy levelezőlapon a Társulat igazgatójánál (dr. Lestyán Endre plebános, Nagyvárad, Körös-u. 4.) vagy a Tiszántúl kiadóhivatalában.

Ugyanezt a cél szolgálja:

A KATH. HITTEJESZTÉS LAPJAI

cimű folyóirat, évenként 10 füzetben, szép képekkel és a missziókat ismerető érdekes tartalommal. A lap tiszta jövedelme a missziókat illeti. Előfizetési ára évi 6 korona.

Előfizethetni bármikor a Tiszántúl kiadóhivatalában vagy a Kath. Hitterj. Lapjai szerkesztőségében (Nagyvárad, Körös-u. 4.)

Támogassuk a külföldi katolikus missiókat!

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárepüle
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárepület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR N. T.
fióküzleteiben.

Gyerményaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitok.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
18651—915. szám.

Hirdetmény:

a kendermagért követelhető legmagasabb ár tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy a kendermagért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve métermázsánként tiszta súlyra 54 koronában állapított meg.

Ez a legmagasabb ár, amely magában foglalja a rakodó állomáshoz való szállítást

költségét is, száék nélkül, készpénzfizetés mellett történt eladás esetére értendő.

A kendermagra megállapított legmagasabb ár, 1915 évi december hó 10 én lépett hatályba. Ezen a napon túl kendermagot a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusítani vagy vásárolni tilos.

Aki e tilalmat megszegi kihágást követ el és az 1914. L. t. e. 9. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Nagyvárad, 1915 december 29.

Rendőrfő kapitányság.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a **WOLFRAM LÁMPÁK** ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Névjegyek

*izlésesen és
jutányosan
készülnek a*

**Szt. László-nyomdában
Szilágyi Dezső-utca 5.**

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4 sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.